

2. 2013

Krajinná ekologie

Úterý 12 – 12.50; Z5

Úterý 19 – 19.50; Z3

Ondřej Kinc
kinc@mail.muni.cz

Co dnes budeme dělat...

- Úvodní informace o cvičení
  - Podmínky zápočtu
  - Předběžný sylabus cvičení
  - Termín exkurze
  - Dotazy atp.
-
- Zadání seminární práce

Podmínky zápočtu I

- Aktivní účast na cvičeních (max. 2 absence) – 10 % z výsledné známky – individuální hodnocení
- Aktivní účast na terénní exkurzi (cca půl dne, konec dubna/ začátek května) + poznámky k nahlédnutí + referát na vybrané téma (geologie, biota, osídlení, atp.) ve dvojicích
- Zpracování seminární práce a odevzdání do stanovených termínů
  - Hodnocení seminární práce je součástí výsledné známky (20 %)

Podmínky zápočtu II

- Presentace tématu „Moje krajina“
  - Každou hodinu (3 studenti každou hodinu)
  - 2 – 4 minuty
- Odpovědníky v ISU
  - 4 odpovědníky
  - přibližně od poloviny semestru
  - 3 ze 4 musí být splněny na plný počet bodů
  - Odpovědník bude otevřený po dobu jednoho týdne
  - Přesné informace budou rozeslány s dostatečným předstihem

Moje krajina

- Fotka/y
- Pár základních informací o krajině (lokalizace místa, typ krajiny,..); 2-4 minuty, 3 studenti každé cvičení

Podmínky zápočtu III

- Poznávka dřevin
  - 56 druhů – povinné penzum je ve studijních materiálech
  - K dispozici budou učební materiály, některé položky k dispozici jako herbářová položka (možnost prohlédnout v kanceláři u RNDr. Divíška)
  - 1 cvičení věnované nácviku
  - Zkouška pravděpodobně 9. a 16.4. 2013

Požadované druhy I

1	<i>Abies alba</i>	jedle bělokorá	19	<i>Pinus mugo</i>	borovice kleč
2	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	20	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá
3	<i>Acer negundo</i>	javor jasanolistý	21	<i>Pinus sylvestris</i>	borovice lesní
4	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	22	<i>Populus alba</i>	topol bílý
5	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen	23	<i>Populus tremula</i>	topol osika
6	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďál	24	<i>Populus nigra</i>	topol černý
7	<i>Ailanthus altissima</i>	pajasan žláznatý	25	<i>Populus nigra</i> var. <i>Italica</i>	topol černý vlašský
8	<i>Alnus glutinosa</i>	olše lepkavá	26	<i>Quercus cerris</i>	dub cer
9	<i>Alnus incana</i>	olše šedá	27	<i>Quercus petraea</i>	dub zimní
10	<i>Betula pendula</i>	bříza bělokorá	28	<i>Quercus pubescens</i>	dub pýřitý
11	<i>Betula pubescens</i>	bříza pýřitá	29	<i>Quercus robur</i>	dub letní
12	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	30	<i>Robinia pseudacacia</i>	trnovník akát
13	<i>Crataegus monogyna</i>	hloh jednosemenný	31	<i>Salix alba</i>	vrba bílá
14	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní	32	<i>Salix fragilis</i>	vrba křehká
15	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	33	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí
16	<i>Larix decidua</i>	modřín opadavý	34	<i>Sorbus torminalis</i>	jeřáb břek
17	<i>Picea abies</i>	smrk ztepilý	35	<i>Taxus baccata</i>	tis červený
18	<i>Picea pungens</i>	smrk pichlavý	36	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá
			37	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá
			38	<i>Ulmus glabra</i>	jilm horský
			39	<i>Ulmus laevis</i>	jilm vaz
			40	<i>Ulmus minor</i>	jilm habrolistý

Požadované druhy II

Keře a keříčky

41	<i>Calluna vulgaris</i>	vřes obecný
42	<i>Cornus mas</i>	dřín jarní
43	<i>Cornus sanguinea</i>	svída krvavá
44	<i>Euonymus europaeus</i>	brslen evropský
45	<i>Euonymus verrucosa</i>	brslen bradavičnatý
46	<i>Juniperus communis</i>	jalovec obecný
47	<i>Ligustrum vulgare</i>	ptačí zob obecný
48	<i>Prunus cerasifera</i>	sivoň třešňová
49	<i>Prunus spinosa</i>	trnka obecná
50	<i>Rosa canina</i>	růže šípková
51	<i>Sambucus nigra</i>	bez černý
52	<i>Sambucus racemosa</i>	bez červený
53	<i>Vaccinium myrtillus</i>	borůvka černá
54	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	brusinka

Popínavé dřeviny

55	<i>Hedera helix</i>	břečťan popínavý
----	---------------------	------------------

Poznávka dřevin - ukázka

Předběžný sylabus cvičení

- 26. 2. 2013 úvodní informace, zadání seminární práce
- 5. 3. 2013 konzultace seminární práce, typologie krajiny – Evropa, ČR, identifikace krajin z fotek I
- 12. 3. 2013 ÚSES, Chemismus hornin (identifikace hornin dle vegetace - fotky)
- 19. 3. 2013 Chemismus hornin (identifikace hornin dle vegetace - fotky)
- 26. 3. 2013 Poznávání dřevin - procvičování
- **2. 4. 2013** **VOLNO?**
- 9. 4. 2013 Poznávka dřevin I část
- 16. 4. 2013 Poznávka dřevin II část
- 23. 4. 2013 Cvičení v mapovně (studium mapových podkladů)
- 29. 4. – 3. 5. **Exkurze (mimo pondělí, středa)**
- **7. 5. 2013** **VOLNO?**

- **14. 5. 2013** **terénní cvičení**
- **21. 5. 2013** **terénní cvičení**

Zadání seminární práce I

- Cílem cvičení je poznat, zmapovat a zhodnotit zvolené území z hlediska krajinné ekologie, a navrhnout změny ve způsobu využití území tak, aby bylo jeho využívání udržitelné.
- Pro vypracování je nutná práce s odbornou literaturou a terénní průzkum. Výsledky budou prezentovány textovou formou a zakresleny v topografické mapě 1: 10 000. Práce bude odevzdána do ISu a bude obsahovat min. 3 nepřevzaté fotografie dokumentující vámi popisované jevy. Součástí bude přehled použité literatury včetně adres z Internetu.

Zadání seminární práce II

- **1.)** Vymezení území: území si zvolíte samostatně, bude to libovolný n-úhelník o ploše minimálně 1 km². Musí se jednat o pestré území, musí obsahovat les (takový, aby se dal podle charakteru dále členit), pole, travní porost a vodní plochu nebo tok. Žádoucí je zahrnout i část sídla a ovocných sadů. NE maloplošně chráněná území (NPR, PR aj.).
- **(využijte základní mapy ČR v měřítku 1:10 000, turistické mapy 1:50 000, geoportal.cuzk.cz)**

Zadání seminární práce III

- **2.)** Stručně zpracujte fyzickogeografickou charakteristiku území (text, mapky, fotografie...)
  - a) charakterizujte **geologické poměry** území (např. <http://www.geology.cz/extranet/geodata/mapserver/>)
  - b) **reliéf území** (např. DEMEK, J., MACKOVČIN, P. (eds.) a kol.: *Hory a nížiny – Zeměpisný lexikon ČR*. 2. vyd., Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Brno, 2006. 580 s. ISBN 8086064999)
  - c) **klimatické poměry území** (např. QUITT, E.: Klimatické oblasti Československa. – Stud. Geogr. 16, 1971 nebo KOLEKTIV AUTORŮ: *Atlas podnebí Československé republiky*. Ústřední správa geodesie a kartografie, Praha, 1958)
  - d) **vodstvo**
  - e) **půdní poměry území** (např. <http://geoportal.gov.cz/web/guest/wms>)
  - f) charakterizujte území z **biogeografického hlediska**
    - **bioregion** (CULEK, M. a kol.: *Biogeografické členění České republiky*. Enigma, Praha, 1996. 244 s. ISBN 8085368803)
    - **biochory** (CULEK, M. a kol.: *Biogeografické členění České republiky II. díl*. AOPK ČR, Praha, 2005. 800 s. ISBN 8086064824)
    - vegetační stupeň

Zadání seminární práce IV

- **3.)** Zhodnoťte vývoj využití území v minulosti
  - I., II, III. Vojenské mapování (viz oldmaps.geolab.cz),
  - 1. pol 20. století (historické letecké snímky, fotografie, rozhovory s pamětníky)
  - důraz na využívání krajiny a její změny za socialismu a následně po roce 1989.

Zadání seminární práce V

- **4.)** Vymapujte základní typy stanovišť (louka, pole, les, pastvina, stepní lada, mokřad, vodní plocha, zastavěné území apod.).
- Tyto rozčleňte podle tabulky ve studijních materiálech (Např. les rozčleníte podle charakteru jeho částí na segmenty: 52 - přírodě blízký 60% přirozené dřevinné skladby, 54 – monokultury a směsi stanovištně nevhodné aj.).
- Každý takto vymezený segment bude přehledně zakreslen v mapě s legendou ve které bude jasně uvedeno o kterou kategorii se jedná

Zadání seminární práce VI

- **5.)** Jednotlivé vámi vymezené segmenty charakterizujte v textu včetně jejich druhového složení. U všech vymezených segmentů i celku zhodnoťte jejich stav včetně způsobů narušení a udržitelnosti stávajícího způsobu využití.
- V problematických segmentech navrhnete změnu managementu tak, aby byl udržitelný. Identifikujte možné střety lidské činnosti s udržitelným využíváním sledovaného území.

Zadání seminární práce VII

- **6.)** Vymezte kostru ekologické stability v území jako plochy dle vašeho názoru **ekologicky nejhodnotnější**. Obtáhněte je přehledně červenou linkou a podrobněji charakterizujte v textu.

Hodnocení

- Uvádějte citace v textu!!!
- V závěru bude práce obsahovat seznam použité literatury, přílohy (fotky, další mapky, které uznáte za vhodné)
- **Odevzdání práce je podmínkou k zápočtu.**
- Kvalita odevzdané práce bude bodově hodnocena z následujících hledisek: úprava textu, práce s literaturou, terénní výzkum, mapa (mapy), přílohy.
- Práce neodevzdaná v uvedeném termínu rovná se známka F!!!

Deadline

- Deadline pro odevzdání první části – **body 1 – 2** je **26. 3. 2013** práce odevzdané později nebudou přijímány!!!
- Druhou část – **body 3 – 6** odevzdejte do **7. 5. 2013** práce odevzdané později nebudou přijímány!!!